

## 1. BIOJÄTEHUOLTOKYSELYN VASTAUKSET

**Taulukko 1.** Jätehuoltokyselyn vastausten jakautuminen kiinteistön käyttötyyppiin.

Kiinteistön käyttötyyppi	Vastausten lukumäärä
Vakituinen asunto	37
Vapaa-ajan asunto	17
Kiinteistö on muussa käytössä	1
<b>Yhteensä</b>	<b>55</b>

Yhteensä kierrettiin 70 kiinteistöllä, joista 13 haastateltavaa ei tavoitettu ja 2 kieltäytyi haastattelusta. Muussa käytössä oleva kiinteistö on ravitsemus- ja majoitusliike (taulukko 1).

### 1.1. Kiinteistöjen tiedot

Asukaskyselyyn vastanneiden vakituksessa asuinkäytössä olevien kiinteistöjen asukasluku oli keskimäärin 2,38 henkilöä. Asukasluvut vaihtelivat välillä 1-5 asukasta/kiinteistö.

Asukaskyselyyn vastanneiden vapaa-ajan kiinteistöjen käyttäjiä oli keskimäärin 3.18. Käyttäjämäärät vaihtelivat välillä 2-10 asukasta/kiinteistö. Vapaa-ajan kiinteistöistä ympärivuotisessa käytössä oli 4 kiinteistöä ja kesäaikaisessa käytössä 12 kiinteistöä.

Maanviljelyä harjoitettiin 12 kiinteistöllä ja osalla kiinteistöistä saattoi olla useampia lajeja viljeltävänä. Viljaa ilmoitti viljelevänsä 5 kiinteistöä, heinää 4 kiinteistöä, omatarviljelyä oli 5 kiinteistöllä, 4 kiinteistöllä pellot olivat vuokralla ja 1 kiinteistöllä pellot olivat laitumena.

Hyötyeläimiä oli 4 kiinteistöllä, joista yhdellä oli nautoja, yhdellä lehmiä ja vasikoita, yhdellä oli hevosia ja yhdellä kalkkunoita, kanoja, viiriäisiä ja strutseja.

### 1.2. Järjestetty jätehuolto

Järjestettyyn jätehuoltoon kuuluviksi on laskettu myös ne kiinteistöt, jotka vievät jätteensä vakituisen asuinkiinteistönsä roskikseen.

**Taulukko 2.** Kiinteistön kuuluminen järjestettyyn jätehuoltoon.

Kiinteistön käyttötyyppi	Kuuluu järjestettyyn jätehuoltoon	Ei kuulu järjestettyyn jätehuoltoon
Vakituinen asuinkiinteistö	36 (97 %)	1 (3 %)
Vapaa-ajan asuinkiinteistö	13 (76 %)	4 (24 %)
Kiinteistö on muussa käytössä	1 (100 %)	-
<b>Yhteensä</b>	<b>50 (91 %)</b>	<b>5 (9 %)</b>

Vakituisista asuinkiinteistöistä järjestettyyn jätehuoltoon kuuluu 97 % ja vapaa-ajan kiinteistöistä 76 % (taulukko 2). Kaikista kiinteistöistä 91 % kuuluu järjestettyyn jätehuoltoon (taulukko 2).

**Taulukko 3.** Järjestetyn jätehuollon jäteastioiden tyhjennysväli (viikkoa).

<b>Kiinteistön käyttötyyppi</b>	<b>2</b>	<b>4</b>	<b>6</b>	<b>8</b>	<b>12</b>
Vakituinen asuinkiinteistö	8	15	2	3	8
Vapaa-ajan asuinkiinteistö	1	7	4	1	-
Kiinteistö on muussa käytössä	1	-	-	-	-
<b>Yhteensä</b>	<b>10 (20 %)</b>	<b>22 (44 %)</b>	<b>6 (12 %)</b>	<b>4 (8 %)</b>	<b>8 (16 %)</b>

Suurimmalla osalla (44 %) on tyhjennysväli 4 viikkoa (taulukko 3).

### 1.3. Kiinteistöjen talousveden hankintalähteet

**Taulukko 4.** Kiinteistöjen talousveden hankintalähteet.

<b>Talousveden hankintalähteet</b>	<b>Vakituinen asuinkiinteistö</b>	<b>Vapaa-ajan asuinkiinteistö</b>	<b>Kiinteistö on muussa käytössä</b>	<b>Yhteensä</b>
a) Vesijohtoverkosta	-	-	-	-
b) Omasta kaivosta vesijohtoa pitkin kiinteistöön	32	5	1	<b>38 (69 %)</b>
c) Omasta kaivosta kannettuna	4	4	-	<b>8 (15 %)</b>
d) Yhteiskaivosta (naapureiden kanssa yhteinen tai vesiosuuskunnan kaivo)	1	-	-	<b>1 (2 %)</b>
e) Tuodaan mukana kotoa, lähteestä, kaupasta ym.	-	8	-	<b>8 (15 %)</b>

Suurimmalle osalle kiinteistöistä (69 %) tulee talousvesi omasta kaivosta vesijohtoa pitkin kiinteistöön (taulukko 4). Vapaa-ajan kiinteistöissä on yleisintä tuoda talousvesi mukana (taulukko 4).

## 1.4. Jätevesiselvityksen tilanne

Taulukko 5. Jätevesiselvityksen tilanne.

Jätevesiselvityksen tilanne	Vakituinen asuinkiinteistö	Vapaa-ajan asuinkiinteistö	Kiinteistö on muussa käytössä	Yhteensä
a) Olen tietoinen jätevesiselvityksestä ja olen laatinut sen	14	5	-	<b>19 (35 %)</b>
b) Olen kyllä tietoinen selvityksestä, mutta en ole sitä laatinut	20	9	1	<b>30 (55 %)</b>
c) En ole tiennyt jätevesiselvityksestä ja sen on siten laatimatta	3	2	-	<b>5 (9 %)</b>
d) Tarvitsisin lisätietoja asiasta hoitaakseni asian	-	-	-	-
e) Asia ei koske minua	-	-	-	-
f) Jokin muu mielipide	-	1	-	<b>1 (2 %)</b>

Kiinteistöistä yli puolet, eli 55 % on kyllä tietoinen jätevesiselvityksestä, mutta ei ole sitä laatinut (taulukko 5).

Syitä b-kohtaan, miksi jätevesiselvitys on laatimatta:

- Ei ole ehtinyt
- Ei ole vielä tehnyt
- Ei ole muistanut
- Täytetään tarvittaessa myöhemmin
- Ei ole tullut tehtyä
- Ei oikein osannut
- Puoliksi tehty, ei ole kokonaan osannut
- Kunta antanut ohjeen, että katsotaan myöhemmin
- Ei ole katsonut tarpeelliseksi
- Ei ole saanut lomaketta
- Ei tule oikein jätevettä
- Koska meillä on kuivakäymälä
- Ei ole oma paikka
- Vesi tuodaan mukana, odotetaan viemäriverkostoa

## 2. JÄTEHUOLTOA JA JÄTEVESIÄ/BIOJÄTEHUOLTOA KOSKEVAT KYSYMYKSET

### 2.1. Minkälainen jätevesien käsittelyjärjestelmä kiinteistöllä on?

Osalla oli useampi käsittelyjärjestelmä, koska kiinteistöllä saattoi olla sekä vesivessa että kuivakäymälä.

**Taulukko 6.** Kiinteistön jätevedenkäsittelyjärjestelmä.

Jäteveden käsittelyjärjestelmä	Vakituinen asuinkiinteistö	Vapaa-ajan asuinkiinteistö	Kiinteistö on muussa käytössä	Yhteensä
a) Sakokaivo tai useampi sakokaivo	17	-	-	17 (31 %)
b) Sakokaivot yhdistettynä johonkin nykyaikaiseen jätevesienkäsittelyjärjestelmään	4	-	-	4 (7 %)
c) Umpisäiliö	1	-	1	2 (4 %)
d) Wc-vedet menevät umpisäiliöön ja muut jätevedet sakokaivoon	10	1	-	11 (20 %)
e) Kiinteistöllä on kuivakäymälä, joten wc-jätevettä ei synny	4	14	-	18 (33 %)
f) Jokin muu jäteveden käsittelyratkaisu	1	1	-	2 (4 %)
g) Kiinteistön jätevesijärjestelmä ei ole tiedossamme	-	-	-	1 (2 %)

Vakituisilla asuinkiinteistöillä yleisin jätevedenkäsittelyjärjestelmä on sakokaivo tai useampi sakokaivo (31 %) (taulukko 6). Vapaa-ajan kiinteistöistä 14:llä on kuivakäymälä, joten wc-jätevettä ei synny (taulukko 6).

a-kohdassa kysyttiin myös sakokaivojen lukumäärää ja arvioitua tilavuutta. Tilavuuden arviointi saatiin vain muutamalta kiinteistöltä (taulukko 8):

**Taulukko 7.** Sakokaivojen lukumäärät

Sakokaivoja kpl	Kiinteistöjä kpl
2	10 (63 %)
3	6 (37 %)

**Taulukko 8. Sakokaivojen tilavuudet**

Tilavuus m <sup>3</sup>	Kiinteistöjä kpl
7	2 (22 %)
8	1 (11 %)
10	4 (44 %)
12	1 (11 %)
15	1 (11 %)

c-kohdassa muussa käytössä oleva kiinteistö arvioi umpisäiliön tilavuudeksi 15-20 m<sup>3</sup>.

d-kohdassa kysyttiin lisäksi, mitä tehdään harmaille jätevesille. Kolmessa kiinteistössä ne menevät ojaan, viidessä ne imeytetään maahan ja neljässä ne käsitellään nykyaikaisella puhdistusmenetelmällä.

e-kohdassa kiinteistöllä on kuivakäymälä ja kysyttiin lisäksi, miten harmaat jätevedet käsitellään. Yhdellä kiinteistöllä ne menevät ojaan, 16 kiinteistöllä ne imeytetään maahan ja neljällä kiinteistöllä ne käsitellään nykyaikaisella puhdistusmenetelmällä.

f-kohdassa yksi kiinteistö kuvaili omaa jäteveden käsittelyjärjestelmää joksikin nykyaikaiseksi menetelmäksi.

## 2.2. Milloin kiinteistönne jätevesijärjestelmä on rakennettu tai milloin se on viimeksi uusittu?

**Taulukko 9. Kiinteistön jätevesijärjestelmän ikä.**

Rakennusaika	Vakituiset asuinkiinteistöt	Vapaa-ajan asuinkiinteistöt
2000-2006	9 (27 %)	4 (33 %)
90 -luku	8 (24 %)	-
70-80 -luku	13 (39 %)	6 (50 %)
50-60 -luku	3 (9 %)	2 (17 %)

Suurin osa jätevesijärjestelmistä on rakennettu 70-80 -luvulla (taulukko 9).

## 2.3. Kuka tai mikä taho tyhjentää kiinteistön sako- ja/tai umpikaivot?

**Taulukko 10. Sako- ja/tai umpikaivojen tyhjentäjä.**

	Vakituinen asuinkiinteistö	Vapaa-ajan asuinkiinteistö	Muussa käytössä oleva kiinteistö	Yhteensä
<b>a) Kaivon tyhjentää pyydettyä ammattimainen kuljetusyritys</b>	25	3	1	<b>29 (67 %)</b>
<b>b) Kaivon tyhjentää paikallinen asukas esim. maanviljelijä</b>	7	-	-	<b>7 (16 %)</b>
<b>c) Kaivo tyhjenetään itse</b>	3	4	-	<b>7 (16 %)</b>
<b>d) Tyhjennämme myös muiden kiinteistöjen jätevesilietteitä</b>	-	-	-	-

Kiinteistöistä 67 %:n kaivon tyhjentää ammattimainen kuljetusyritys (taulukko 10). Tässä tapauksessa Kuljetus Soimakallio Ky. Vapaa-ajan kiinteistöistä moni ilmoitti jätevettä syntyvän niin vähän, että kaivot on tarvinnut tyhjentää vain pari kertaa tai ei ollenkaan.

a-kohdassa kysyttiin lisäksi, onko lietteen toimituspaikka tiedossa. Kuljetus Soimakallio Ky toimittaa lietteen jätevedenpuhdistamolle.

b-kohdassa kaikki tiesivät lietteen hyödynnettävän maanviljelyksessä.

c-kohdassa kolme kiinteistöä ilmoitti lietettä hyödynnettävän omilla viljelyksillä ja neljä kiinteistöä ilmoitti, että liete laitetaan maastoon, kompostiin kasveille tai naapurin pellolle.

## 2.4. Umpi- ja sakokaivojen tyhjennuskertojen määrä

**Taulukko 11.** Umpi- ja sakokaivojen tyhjennuskertojen määrä.

Tyhjennuskertojen määrä	Vakituinen asuinkiinteistö	Vapaa-ajan asuinkiinteistö	Yhteensä
4 krt/vuosi	3	-	3 (7 %)
3 krt/vuosi	4	-	4 (9 %)
2 krt/vuosi	18	-	18 (42 %)
1 krt/vuosi	8	2	10 (23 %)
Joka toinen vuosi	-	2	2 (5 %)
Joka kolmas vuosi	-	3	3 (7 %)
Muutaman kerran vuodessa	3	-	3 (7 %)

Yleisin sako- ja umpikaivojen tyhjennysmäärä on 2 kertaa vuodessa (taulukko 11). Vapaa-ajan asunnoista osa ei ollut tyhjentänyt kaivoja vielä kertaakaan. Lisäksi muussa käytössä oleva kiinteistö ilmoitti, että umpikaivo pitää tyhjentää kesäisin 2-3 krt viikossa, talvella huomattavasti harvemmin.

## 2.5. Jos käytätte sakokaivojen tyhjentämisessä oman kiinteistönne ulkopuolisia palveluita, onko niiden saatavuus mielestänne hyvä?

31 Kiinteistöä ilmoitti olevansa tyytyväinen palvelun saatavuuteen.

## 2.6. Mikäli alueellanne järjestettäisiin useiden kiinteistöjen yhteinen jätevesilietteen tyhjennysjärjestelmä, olisitko kiinnostuneita liittymään siihen mukaan?

3 kiinteistöä ilmoitti olevansa kiinnostuneita yhteisestä jätevesilietteen tyhjennysjärjestelmästä, mutta suurin osa (16 kiinteistöä) ilmoitti, ettei ole kiinnostunut. Kiinnostusta saattaisi löytyä, jos sen hinta pysyisi kohtuullisena. Osan mielestä nykyinen systeemi on hyvä, ja moni tilaakin loka-auton yhtä aikaa naapurin kanssa.

## 2.7. Jos kiinteistöllä on kuivakäymälä, kuinka sen jätteet käsitellään?

Vakituisista asuinkiinteistöistä 9 kiinteistöllä kuivakäymäläjätteet kompostoidaan ja syntynyt multa hyödynnetään. Vapaa-ajan kiinteistöistä 13 kompostoi kuivakäymäläjätteet. Lisäksi vapaa-ajan kiinteistöistä 3 kaivaa kuivakäymäläjätteet maahan.

Kokemuksia kuivakäymälöistä. Minkälainen kuivakäymälä? Miten on toiminut? Onko ollut ongelmia? Minkälaisia?

- Itse rakennettu, hyvin suunniteltu.
- Biolan. Istuin kastuu, kantta ei voi pitää kiinni.
- Perinteinen huussi. Ihan hyvin on toiminut.
- Itse rakennettu. Ilmastointiputki, erotteleva systeemi. Tyytyväinen ollut, ei ole haisut.
- Erotteleva. Nesteputki saattaa tukkeutua.
- Biolan. Tosi hyvin. Ei haise.
- Vähäisellä käytöllä.
- Asuntovaunuissa kemialliset vessat.

## 2.8. Oletteko koskaan harkinneet vesivessan muuttamista kuivakäymäläksi tai kompostoivaksi kuivakäymäläksi?

**Taulukko 12.** Vesikäymälän mahdollinen muuttaminen kuivakäymäläksi.

	Vakituiset asuinkiinteistöt	Vapaa-ajan asuinkiinteistöt	<b>Yhteensä</b>
<b>Kyllä</b>	2	-	<b>2 (6 %)</b>
<b>Ei</b>	24	1	<b>25 (76 %)</b>
<b>Ehkä</b>	3	-	<b>3 (9 %)</b>
<b>Voisi tehdä lisäksi</b>	3	-	<b>3 (9 %)</b>

Suurin osa vakituisista asuinkiinteistöistä ei ole harkinnut muuttavansa vesivessaa kuivakäymäläksi, mutta 9 % voisi tehdä vesivessan lisäksi kuivakäymälän esimerkiksi kesäkäyttöön (taulukko 12). Myöskään muussa käytössä oleva kiinteistö ei ole harkinnut muuttavansa vesivessoja kuivakäymäläksi, mutta sillä on asuntovaunuissa kemialliset wc:t.

## 2.9. Kuinka kiinteistössä syntyvät elintarvikejätteet käsitellään?

Taulukko 13. Kiinteistön elintarvikejätteiden käsittely.

Elintarvikejätteiden käsittely	Vakituiset asuinkiinteistöt	Vapaa-ajan asuinkiinteistöt	Muussa käytössä oleva kiinteistö	Yhteensä
a) Laitetaan kuivajäteastian sekaan. Jäteastian tyhjentää jätteenkuljetusliike	4	5	-	9 (16 %)
b) Kompostoidaan lämpöeristetyssä kompostorissa	11	5	1	17 (30 %)
c) Kompostoidaan eristämättömässä kompostorissa	12	6	-	18 (32 %)
d) Laitetaan avokompostiin tai tunkiolle	1	-	-	1 (2 %)
e) Kompostoidaan muiden kiinteistön jätteiden kanssa	3	-	-	3 (5 %)
f) Käsitellään muilla tavoin, miten?	7	2	-	9 (16 %)

Suurin osa kiinteistöistä kompostoi jätteensä joko lämpöeristetyssä tai eristämättömässä kompostorissa (taulukko 13).

f-kohdassa kysyttiin, millä muulla tavoin jätteitä käsitellään:

- Viedään kotiin ja kompostoidaan vanhassa lantalassa.
- Poltetaan.
- Annetaan eläimille.
- Laitetaan kompostoivaan vessaan.
- Laitetaan kukkapenkkiin.

## 2.10. Mikäli kompostoitte, minkälainen kompostori teillä on?

Taulukko 14. Kiinteistön kompostorityyppi.

Kompostorityyppi	Vakituiset asuinkiinteistöt	Vapaa-ajan asuinkiinteistöt	Muussa käytössä oleva kiinteistö	Yhteensä
Itsetehty, lämpöeristämätön	12	4	-	16 (37 %)
Itsetehty, lämpöeristetty	1	3	-	4 (9 %)
Tehdasvalmisteen, eristämätön	1	2	-	3 (7 %)
Tehdasvalmisteen, lämpöeristetty	9	2	1	12 (28 %)
Jokin muu, mikä?	3	1	-	4 (9 %)

Suurimmalla osalla kiinteistöistä on itse tehty lämpöeristämätön kompostori (taulukko 14). Neljällä kiinteistöllä on jokin muu kompostorityyppi, joista kolmella se oli lantala ja yhdellä avomalli (taulukko 14).

Kokemuksia kompostoinnista:

- Jos haisee, lisätään kuiviketta tai vettä.
- Hyvä, ei haise. Suht nopea. Pitäisi käänellä.
- Ei ole tarpeeksi täytettä. Ei ala luukua.
- Elintarvikkeet kompostoidaan kompostikäymälässä, hyvin toimii
- Maanparannusainetta istutuksille, ylivertaista, kaikki kasvaa.
- Hyvät kokemukset. Jäätyy talvella harvan käytön takia, mutta muuten toimii hyvin
- Talvella jäätyy.
- Hyvin sujuu.
- Jätettä saisi syntyä enemmän.
- Kokeiltu on, nyt ei kompostoida, jos ei ole pakko.
- Biolan. Ei jäädy. Yhteinen naapurin kanssa. Jälkikompostointiin toinen muovinen kompostori käytössä.
- Onnistuu, kun asiaan syventyy. Viime aikoina ollut vähän retuperällä, mutta ihan oma vika.
- Kätevää.
- Joskus onnistuu, joskus ei.
- " Matkailupaikassa" ison mittakaavan kompostia ei ole saatu toimimaan.
- Toimii ok, jos käyttäisi oikein.
- Hidasta.
- Pulmia, komposti ei käynnisty, keskusteltu seosaineen riittävästä määrästä, tavaraa tulee paljon.

### **2.11. Mikäli ette kompostoi, oletteko harkinneet kompostointiin siirtymistä?**

Vakituisista asuinkiinteistöistä 5 ei ole harkinnut kompostointiin siirtymistä ja 2 saattaisi harkita, mutta siitä tarvitsisi lisää tietoa. Vapaa-ajan asuinkiinteistöistä 1 on harkinnut kompostointiin siirtymistä, 2 ei ole harkinnut ja 1 saattaisi harkita.

### **2.12. Olisitteko kiinnostuneet naapurusten, mökkinaapurusten tai kylän yhteisestä biojätteiden kompostointimahdollisuudesta ts. yhteiskompostoreista?**

Vakituisista asuinkiinteistöistä 28 ei ole kiinnostunut yhteiskompostoreista ja 4 olisi kiinnostunut. Vastaavasti vapaa-ajan asuinkiinteistöistä 11 ei ole kiinnostunut yhteiskompostoreista, 2 olisi kiinnostunut, kunhan joku muu hoitaa asian, 1 olisi kiinnostunut ja olisi valmis sitoutumaan yhteiskompostorin hoitoon, 1 voisi harkita asiaa, mutta siitä tarvitsisi lisää tietoa. Muussa käytössä oleva kiinteistö ei ole kiinnostunut yhteiskompostoreista.

Muutamalla kiinteistöllä on jo nyt yhteinen kompostori naapurin kanssa. Lisäksi tuli mielipide, että yhteiskompostori onnistuisi enintään parin naapuruksen kanssa. Usein ongelmana on välimatka ja vapaa-ajan kiinteistöillä se, että ollaan niin harvoin paikalla.